

Nazokat DAVLETYAROVA,
Toshkent pediatriya tibbiyot instituti
E-mail:nano_sn55@mail.ru

UzDJTU Ingliz tili aspektlari kafedrasida 1 Ph.D., dotsent. A. G'. Yuldashev taqrizi asosida

PROJECT METHOD IN TEACHING COMMUNICATIVE ENGLISH FOR MEDICAL STUDENTS

Annotation

The reflective learning process of the formation of professional work defines a set of determination of life goals and individual self-management. Large-scale reforms in all spheres of life in countries that create conditions for high-level development of society and the individual, taking into account the comprehensive modernization of the educational process, determined the process of learning foreign languages as an integral part of vocational education. The innovative environment thus created is the creation and implementation of deeper, systematic knowledge of science. In this process, a foreign language teacher is, first of all, a person who is constantly engaged in self-improvement due to the rapidly growing demands and innovations associated with the globalization process of modern society.

Key words: Modern, project, improved, pedagogue, information technology, speech, speaking, pronunciation, problem, rule, mechanical, training, efficiency, specialist, foreign languages.

МЕТОД ПРОЕКТОВ В ОБУЧЕНИИ КОММУНИКАТИВНОМУ АНГЛИЙСКОМУ ЯЗЫКУ, СТУДЕНТАМ-МЕДИЦИНСКИХ ВУЗОВ

Аннотация

Рефлексивный учебный процесс формирования профессиональной деятельности определяет комплекс определения жизненных целей и индивидуального самоуправления. Масштабные реформы во всех сферах жизни в странах, создающие условия для высокого уровня развития общества и личности, с учетом комплексной модернизации образовательного процесса, определили процесс изучения иностранных языков как неотъемлемую часть профессионального образования. Созданная таким образом инновационная среда является созданием и внедрением более глубоких, систематических знаний науки. В этом процессе преподаватель иностранного языка – это, прежде всего, человек, постоянно занимающийся самосовершенствованием в связи с быстрорастущими требованиями и инновациями, связанными с процессом глобализации современного общества.

Ключевые слова: Современный, проект, усовершенствованный, педагог, информационные технологии, речь, говорение, произношение, проблема, правило, механический, обучение, эффективность, специалист, иностранные языки.

TIBBIYOT TALABALARI UCHUN KOMMUNIKATIV INGLIZ TILINI O‘QITISHDA LOYIHA METODI

Annotatsiya

Kasbiy mehnatni shakllantirishning aks ettiruvchi o‘quv jarayoni hayotiy maqsadlar va individual o‘zini o‘zi boshqarishni belgilash to‘plamini belgilaydi. Jamiyat va shaxsni yuksak darajada rivojlantirish uchun sharoit yaratib berayotgan mamlakatlar hayotining barcha sohalarida olib borilayotgan ko‘lamli islohotlar, ta‘lim jarayonini har tomonlama modernizatsiya qilishni hisobga olgan holda, xorijiy tillarni o‘rganish jarayonini kasb-hunar ta‘limining ajralmas qismi sifatida belgilab berdi. Shunday qilib yaratilgan innovatsion muhit - bu fan bo‘yicha chuqurroq, tizimli bilimlarni yaratish va amalga oshirishdir. Ushbu jarayonda chet tili o‘qituvchisi, birinchi navbatda, zamonaviy jamiyatning globallashuv jarayoni bilan bog‘liq bo‘lgan tez o‘sib borayotgan talablar va innovatsiyalar tufayli doimiy ravishda o‘zini-o‘zi takomillashtirish bilan shug‘ullanadigan shaxsdir.

Kalit so‘zlar: Zamonaviy, loyiha, takomillashtirilgan, pedagog, axborot texnologiyalar, nutq, gapirish, talaffus, muammo, qoida, mexanik, mashg‘ulot, samara, mutaxassis, chet tillar.

Kirish. Chet tillarni o‘rganish sohasidagi amaldagi standart bazaga ushbu yo‘nalishdagi faoliyatni tubdan takomillashtirishning kompleks tizimi kiradi. Zamonaviy pedagogik va axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda o‘qitishning ilg‘or usullari joriy etilmoqda.

Ta‘lim tizimida ingliz tili xonalarini zamonaviy axborot texnologiyalari, kompyuter xonalarini bilan ta‘minlashga ham yetarli e‘tibor berildi, shularga qaramasdan ingliz tilini o‘rganishning o‘ziga xos murakkab muammolari ham mavjuddir. Jumladan internet saytlarida keltirilgan ma‘lumotlar bilan tanishish chog‘ida asosan eng ko‘p tarqalgan 5 xil muammo haqida so‘z yuritilganligini aytish mumkin.

Ingliz tilida gaplasha olmaslik muammosi. Ko‘pchilik insonlar bir necha yillar davomida ingliz tilini o‘rganishiga qaramay bu tilda gaplasha olmaydi. Buning sababi

quyidagicha: inson ingliz tilini o‘rganishining ko‘p qismini tilning nazariyasini o‘rganishga sarflaydi va faqat 10-20 % vaqtini esa amaliyotga bag‘ishlaydi. Inson bunda qoidalarni yodlaydi, mashqlarni bajaradi, kitoblarni o‘qiydi, lekin gaplashish mashqi bilan shug‘ullanmaydi. Ushbu muammoni yechish uchun nazariya va maliyotning munosabatini o‘zgartirish kerak, ya‘ni 20 % vaqtni nazariyaga va 80% vaqtni amaliyotga bag‘ishlash kerak [1].

Mavzuga oid adabiyotlar taxlili. Ingliz tilidagi nutqni tushunmaslik. Ingliz tilida gaplashish uchun nafaqat ingliz tilida gapirish, balki sizga qaratilgan nutqni tushunish ham kerak. Ingliz tilini eshitganda tushunmaslik keng tarqalgan muammolardan biridir. Tez gapirilayotgan ingliz nutqidagi so‘zlarni alohida ravishda ajratib tushunish mushkul, chunki ular birgalikda talaffus qilinadi. Bu muammoni hal

etish uchun inson ingliz tilidagi nutqlarni ko'proq eshitish kerak.

Ingliz tilidagi so'zlarni doim esdan chiqarib qo'yish. Ba'zan shunday holatlar bo'ladiki, siz o'rgangan so'zingizni kerakli vaqtda eslay olmaysiz, lekin siz bu so'zni o'rganingizni aniq bilasiz. Sababi ko'p o'rganuvchilar yangi so'zlarni faqat mexanik tarzda yodlab oladilar. Bu muammoni yechish uchun so'zlarni to'g'ri o'rganish kerak. O'rganilgan so'zlarni darhol ishlatish va gaplar tuzish kerak.

Ingliz tili zamonlarining miyada aralashib, chalkashib ketishi. Ingliz tili zamonlari o'zbek va rus tilidagi zamonlaridan farq qilib, ancha qiyinroq hisoblanadi. Ko'p hollarda kishi ularning o'zaro bir-biridan farqini to'liq anglay olmaydi va qaysi birini qaysi holatlarda ishlatish kerakligini farqlay olmaydi. Sababi inson bu zamonlarni noto'g'ri o'zlashtiradi. Ushbu muammoni hal qilish uchun zamonlarni o'rganishni 3 pog'onada amalga oshirish lozim: 1-qadam. Zamonlarni qachon ishlatish kerakligini tushunish. 2-qadam. Ushbu zamonda gap tuzishning sxemasiga qarash. 3-qadam. Ushbu zamonga oid birona gap tuzishni amalga oshirish.

Tadqiqot metodologiyasi. Ingliz tilida fikrlay olmaslik. Ko'pincha inson bir gapni ingliz tilida aytmoqchi bo'lsa, u dastlab miyasida o'zbek tilida ushbu gapni shakllantirib, keyin miyasida uni tarjima qiladi. Bu esa biroq vaqtni talab qiladi, ya'ni gap strukturasi tuziladi, kerakli so'zlar tanlanadi va hokazo. Bu muammoni hal etish uchun ingliz tilida o'ylashga harakat qilish kerak.

Bundan tashqari ingliz tilini o'rganishda yana boshqa turdagi muammolar ham mavjud bo'lib, ular quyidagilarda aks etgan: o'zo'zini juda qattiq tanqid qilishdir. Ba'zi o'quvchi va talabalar o'zlariga juda katta maqsadga, ba'zan erishib bo'lmaydigan maqsadga erishishni rejalashtiradilar. Masalan juda qisqa vaqt ichida katta natijalarga erishishni ko'zlaydilar, qisqa vaqt davomida hech qanday xatolarsiz yozishni yoki erkin so'zlashishni istashadi. Lekin buning ilojisi bo'lmaganligini ko'rib qo'l siltaydilar-da til o'rganishdan voz kechadilar. Keyingi xato o'qituvchi tomonidan so'zlarni noto'g'ri talaffuz qilinishi orqasidan talabada ham noto'g'ri talaffuzning o'zlashtirilishidir. Bizni davrimizda bu yetarli darajada muhim muammodir. Shuning uchun ingliz tili ona tili hisoblangan shaxslarning nutqini ko'proq tinglash tavsiya etiladi.

Yana bir muammo o'qish davrida grammatikaga juda katta e'tibor berilishidir. Agar bolaning maktabdagi ta'limini esga olsak, bolaga juda ko'p turli xil qoidalarni yod olish buyuriladi, bola ushbu qoidalarning mazmunini tushunmasa ham ularni mexanik holda yod oladi. Agar bolaning o'z ona tilini o'rganishini nazarga olsak, bola atrofida ota va onasini gapini qaytarishi orqali o'z ona tilini o'rganadi.

Taxlil va natijalar. Ushbu muammolar ko'lamini va mazmuni bo'yicha xilma-xilligini ko'rish mumkin. Ularni bartaraf etish maqsadida avvalo vaziyatni ob'ektiv tarzda to'g'ri baholab xulosa chiqarish, so'ng reja asosida kamchiliklarni bartaraf qilish zarur hisoblanadi. Ingliz tilini o'rganish jarayonida shaxsning kuchli potentsial tomonlariga urg'u bergan holda dars mashg'ulotlarini o'tkazish yuqoriroq samaralarga erishishni ta'minlaydi. Aynan shu kuchli tomonlarga mos ishlab chiqilgan o'quv metodlarini qo'llash maqsadga muvofiqdir. Ingliz tili darslarida AKT yordamida o'qish ko'nikma va malakalarini rivojlantiramiz, tarmoq materiallari, internetdan foydalanamiz, o'quvchilarning yozish ko'nikmalarini oshiramiz, o'quvchilarning so'z boyligini to'ldiramiz, talabalarining ingliz tilini o'rganishi uchun barqaror motivatsiya yaratamiz. Universitetimiz talabalari Internetda o'tkaziladigan test sinovlari, viktorinalar, tanlovlar, olimpiadalar va hokazolarda qatnashadilar. Darsda AKTdan foydalanish fanga qiziqishni oshirishga yordam beradi va o'quvchilarda chet tilini muloqot vositasi sifatida qo'llashdagi psixologik to'siqni yengib o'tishga yordam beradi.

Internet - bu faqat bir tonna foydali ma'lumot! Bu yerda biz boy tilshunoslik va mintaqaviy tadqiqotlarni, shuningdek, eng so'nggi o'qitish texnologiyalari tavsifini, o'z til bilimimizni doimiy ravishda oshirish, ingliz tilida muloqot qilish va talabalarimizni bunga jalb qilish imkoniyatini topishimiz mumkin.

Sinf ishlarida har kuni interfaol doskadan ham foydalaniladi. Interfaol doskaning asosiy afzalligi aniqlik va interaktivlikdir. U bir vaqtning o'zida idrokning ikkita eng muhim organiga - eshitish va ko'rishga ta'sir qiladi, bu sizga ancha katta ta'sirga erishish imkonini beradi. Kompyuterning boy tasviriy, ovozi va interfaol imkoniyatlaridan foydalanish darsda qulay hissiy muhit yaratadi, o'quvchining rivojlanishiga hissa qo'shadi. Talabalar nafaqat muhim va zarur ma'lumotlarni oladilar, balki ajablanish, zavqlanish, quvonch va hayajon kabi juda kuchli ijobiy his-tuyg'ularni boshdan kechiradilar. Interfaol doskadan foydalanilganda talabalar ishtiyoq bilan ishlaydilar. Ular interaktiv vazifalarni bajaradilar va noto'g'ri javob berishdan qo'rqmaydilar. O'rganilayotgan materialning ravshanligi va interaktivligi tufayli barcha bolalar faol mehnatga jalb qilinadi. Shunday qilib, interfaol doskaning imkoniyatlaridan foydalanish o'quvchilarga ijobiy hissiy ta'sir ko'rsatadi, nutq faolligini, diqqatini, tasavvurini, ijodkorligini rivojlantirishga, eng muhimi, mavzuni o'rganishga ijobiy motivatsiyaning o'sishiga yordam beradi.

Darslarni interfaol doskada o'tkazishda biz turli xil vazifalardan foydalanamiz (ayniqsa, "EnjoyEnglish" darsligining ilovalari bilan ishlash qiziqarli): so'zlarni uchta ustunga taqsimlang, rasmlarni belgilang, bo'sh joylarni to'ldiring, gap tuzing va hokazo. Aytmoqchimanki, bunday vazifalarni o'z ichiga olgan darslar talabalar uchun ancha qiziqarli bo'ladi. Talabalar doskadagi predmet va so'zlarni oson va qiziqarli tarzda harakatlantirishi, elektron ruchka va o'chirgichdan foydalanishi, zamonaviy innovatsion texnologiyalarga ega ekanligini his qilishi mumkin.

Masalan, tinglashni o'rgatishda har bir talaba chet el nutqini eshitish imkoniyatiga ega bo'ladi. Gapirishni o'rganayotganda, hamma iboralarni aytishi mumkin. Grammatik tuzilmalarni o'rganishda talabalar grammatik mashqlarni bajaradilar, to'g'ri javoblarga erishadilar, qayta-qayta qaytadilar. Tugallangan testlar, to'g'ri javobni topish. Kompyuterga ega bo'lgan o'qituvchi o'quv jarayonini faollashtirish, uni yanada vizual va dinamik qilish uchun noyob imkoniyatga ega. Hozir deyarli barcha universitetlarda yetarlicha kompyuter texnikasi, multimedia qurilmalari, interfaol doskalar, bepul internetga kirish imkoniyati mavjud. Shuning uchun ingliz tilini o'qitishda axborot texnologiyalaridan foydalanish nafaqat zarur, balki juda mumkin bo'ldi. Hech kimga sir emaski, ta'limning boshlang'ich bosqichida ingliz tilini o'rganish ko'plab talabalar uchun materialni o'zlashtirish odatda yodlashga asoslangan; o'qitish tamoyillaridan biri - ko'rishni amalga oshirish orqali til. Ta'limning boshlang'ich bosqichida ingliz tili boshqa maktab fanlariga qaraganda ko'proq aniqlikni talab qiladi, bu ko'p sonli tushuntirish chizmalaridan foydalanishni talab qiladi, masalan: Tana a'zolarining tavsifi, tana tizimlarining ishlashi. Mening o'qituvchi sifatidagi maqsadim - o'quvchilarning ushbu cheksiz axborot maydonida harakat qilishni o'rgatishdir. Bundan tashqari, sinfda kompyuterdan foydalanib, siz individual, juftlik va guruh ishlarini bajarishingiz mumkin.

Xulosa va takliflar. qilib shuni aytish mumkinki, ingliz tilini o'rganishda juda ko'p o'ziga xos kamchilik va muammolar mavjud bo'lib, ularni bartaraf etishda mutaxassis ko'magi bilan yuqori natijalarga erishish imkoniyatlari mavjuddir.

ADABIYOTLAR

1. http://ru.wikipedia.org/wiki/Английский_язык
2. Lingvomania.info/2013/uzbekistan-krepite-prepodavanie-anglijskogo-yazyka.html
3. Easyspeak.ru/blog/sovety-i-sekretы/top-5-problem-pri-izuchenii-anglijskogo-yazyka
4. Engmatrix.com/staty/problemy-i-oshibki-v-izuchenii-angliyskogo-jazyka.php
5. Лутфуллаева Х.А. Самообразование как важный компонент в профессиональном изучении английского языка в медицинском вузе// Ўзбекистонда хорижий тиллар. — 2020. — № 2 (31). — С. 205-215. <https://doi.org/10.36078/1589972563> <https://journal.fledu.uz/uz/tibbiyot-institutlarida-ingiliz-tilini-mustad2%9bil-professional-d1%9rganishning-mu%2%b3im-tarkibij-d2%9bismi-sifatida/> p.210.
6. Dictionary of foreign words. - 14th ed., Rev. - Moscow: Rus. yaz., 1987. p.608.
7. Davletyarova N.I. - Difficulties in teaching English spelling. USING INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN IMPROVING THE EFFICIENCY OF EDUCATION: PROBLEMS AND SOLUTION (2022) p.69.
8. Buranova D.D. Contribution to Learning Foreign Languages In Medicine
9. Педиатрия научно - практический журнал № 3 2023. p. 285-288.
10. Buranova D.D. Communicative medical english as an effective methodology in Qualitative language teaching НАУЧНЫЙ ВЕСТНИК. ФерГУ, 2023, p.241-243.
11. Zahidova M.F. "Development of intercultural communication in EFL classroom through video tasks." FarDU. Ilmiy xabarlar, No1, 2023, p.466-469.
12. Buranova D.D., Akbarova S.N. Языковые способности как важнейший элемент перспективы изучения иностранных языков в системе народного образования Узбекистана. Научный журнал "Социальное воспитание". Белоруссия, № 2(6), 2015, 42-46-betlar.